

V Bruselu dne 2.4.2020
COM(2020) 143 final

**SDĚLENÍ KOMISE, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Reakce na koronavirus

**Využít každé dostupné euro všemi možnými způsoby k ochraně lidských životů a zdrojů
obživy**

Reakce na koronavirus

Využít každé dostupné euro všemi možnými způsoby k ochraně lidských životů a zdrojů obživy

1. Úvod

Koronavirová nákaza představuje pro Evropu zkoušku, která by ještě před několika měsíci byla nemyslitelná. Tato krize je v první řadě ohrožením veřejného zdraví a práce Evropské komise spočívá v **záchraně lidských životů a ochraně zdrojů obživy**. V tomto duchu jsme zaměřili veškeré naše úsilí na podporu hrdinské práce evropských zdravotnických pracovníků a pracovníků v první linii, kteří léčí pacienty nebo v důležitých oblastech pomáhají tomu, aby život šel dál, jakož i všem lidem, kteří museli přerušit práci nebo zůstat doma, aby sebe i své okolí před virem chránili.

Závažnost a rozsah této krize vyžaduje **reakci nebývalého rozsahu, rychlosti a solidarity**. Je naléhavě nutné: podpořit nákup a dodávání zdravotnických nebo ochranných prostředků s cílem zajistit, aby nejchudší osoby stále měly přístup k potravinám nebo jiným základním potřebám; zajistit, aby si lidé udrželi příjem a nepřišli o svá pracovní místa, udržet podniky v chodu a postarat se o to, aby se naše hospodářství dokázalo co nejrychleji zotavit.

To je hnací silou rozsáhlého balíčku Komise, jenž je zaměřený na zvládnutí této krize. Patří sem podpora průmyslu s cílem zvýšit produkci dodávek, vytvoření **společné zásoby ochranných prostředků** k okamžité distribuci v případě potřeby a organizace **společného zadávání veřejných zakázek s členskými státy** v případě nejnaléhavějších dodávek. Byl vytvořen tým odborníků z celé Evropy, aby se zajistilo, že členské státy budou mít k dispozici nejlepší dostupné poznatky a byly okamžitě poskytnuty finanční prostředky na výzkum v oblasti léčby a vakcín.

Komise rovněž zintenzivnila úsilí o to, aby rozpočet EU byl snadněji dostupný, aby **pravidla státní podpory** byla plně pružná a aby bylo poprvé využito obecné únikové doložky **Paktu o stabilitě a růstu**. Tato reakce EU spolu s opatřeními přijatými Evropskou centrální bankou poskytuje členským státům nebývalou fiskální a finanční sílu na pomoc těm, kteří ji potřebují nejvíce.

V rámci tohoto úsilí Komise dne 13. března navrhla **investiční iniciativu pro reakci na koronavirus** („CRII“). Ta je zaměřena na to, co je bezprostředně nezbytné, dostupné a proveditelné. Tato iniciativa vstoupila v platnost v rekordním čase a nyní členským státům umožní vynakládat prostředky z fondů politiky soudržnosti na podporu zdravotnických systémů a zdravotnických pracovníků, podporovat pracovníky a jejich zaměstnavatele prostřednictvím režimů zkrácené pracovní doby a poskytnout podporu malým podnikům prostřednictvím nabídky likvidity. Fond solidarity Evropské unie byl rovněž rozšířen na mimořádné události v oblasti veřejného zdraví.

To bude znamenat skutečnou změnu. Avšak s každým dnem přichází potřeba učinit více. Evropská komise proto dnes přijímá sérii bezprecedentních a odvážných opatření. Ústředním bodem dnešních návrhů je jednoduchý závazek: **využijeme každé dostupné euro, jenž máme, všemi dostupnými způsoby k ochraně lidských životů a zdrojů obživy**.

Abychom toho dosáhli, dnes navrhujeme:

- ✓ Vytvořit **nový nástroj solidarity EU v hodnotě 100 miliard EUR s cílem pomoci pracovníkům udržet si příjem** a pomoci podnikům udržet si zaměstnance.
- ✓ Učinit **naše evropské strukturální a investiční fondy plně flexibilními**, tak, aby každé euro mohlo nyní směřovat na podporu úsilí v oblasti veřejného zdraví nebo na zmírnění hospodářských důsledků pro lidi a podniky.
- ✓ **Vložit každé dostupné euro z letošního rozpočtu EU do nouzového nástroje** za účelem podpory úsilí o záchranu lidských životů.

Kromě toho budou předloženy konkrétní návrhy na zajištění toho, aby nejchudší osoby mohly i nadále dostávat dodávky potravin, a zemědělcům a rybářům, kteří jsou hybnou silou mnoha našich místních společenství a kteří pomáhají udržet evropský potravinový řetězec v chodu, bude poskytnuta individuálně přizpůsobená podpora.

V době krize nesmí existovat žádné překážky, polovičatá opatření nebo váhání. Dnešní balíček ukazuje, že Evropa využije všech prostředků k tomu, aby učinila vše, co je v jejích silách.

2. Ochrana zdrojů obživy: Udržování pracovních míst a chodu podniků

2.1 SURE: Celoevropský systém pro zmírnění rizik nezaměstnanosti

Mnoho lidí v Evropě trpí více než ostatní jen kvůli tomu, co dělají nebo kde žijí. V Unii obyvatel a národů, které jsou všechny postiženy stejnou krizí, si musíme vzájemně pomáhat, bez ohledu na to, zda jsme bohatí, chudí, zda jsme z východu, západu, jihu nebo severu. To platí zejména pro zmírnění ekonomického šoku.

Tváří v tvář takové krizi je největším rizikem příliš opatrná nebo rigidní politika. Proto potřebujeme další odvážné kroky, aby se zajistilo, že těm, kteří jsou tvrdě zasaženi bez vlastního zavinění, se dostane plné podpory, aby tuto situaci překonali.

To je hlavní premisou dnešního návrhu nástroje **SURE**, který předložila Komise. Jedná se o nový nástroj, který poskytne zemím v nouzi úvěry ve výši až 100 miliard EUR, aby mohly zajistit, že pracovníci dostanou svůj plat a podniky si udrží své zaměstnance. Umožní lidem nadále platit nájemné, účty a potraviny a pomůže zajistit stabilitu, která je pro hospodářství velmi potřebná.

Úvěry jsou založeny na zárukách poskytnutých členskými státy a budou směřovány tam, kde jsou potřebné nejnaléhavěji. Tohoto nástroje budou moci využít všechny členské státy, ale mimořádně důležitý bude pro nejvíce zasažené státy.

Nástroj SURE bude podporovat režimy zkrácené pracovní doby a podobná opatření za účelem pomoci členským státům chránit pracovní místa, zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné před rizikem propouštění a ztráty příjmu. Podniky budou moci dočasně snížit zaměstnancům počet pracovních hodin, přičemž za neodpracované hodiny dostanou zaměstnanci podporu příjmu od státu. Osoby samostatně výdělečně činné obdrží náhradu za současnou mimořádnou situaci.

Podobný přístup se osvědčil v minulosti jako silný nástroj při velkých hospodářských krizích. Tak tomu bylo zejména v případě poslední finanční krize, kdy pomohl předejít dalekosáhlejšímu dopadu recese a pomohl urychlit oživení. Tyto režimy již byly zavedeny v 18 členských státech před vypuknutím koronavirové nákazy a od té doby jsou rozšiřovány. Všechny ostatní členské státy mají podobné systémy dnes již zavedeny nebo je brzy zavedou.

2.2 Opatření ve prospěch nejchudších osob

Vzhledem k tomu, že většina Evropy praktikuje omezení fyzického kontaktu za účelem zpomalení šíření viru, je o to důležitější, aby osoby, které se spoléhají v případě nejzákladnějších materiálních potřeb na druhé, nebyly odříznuty od pomoci.

To platí zejména pro nejchudší osoby v Unii, které dostávají finanční pomoc na potraviny a další základní položky prostřednictvím **Fondu evropské pomoci nejchudším osobám**. Řada dobrovolníků, kteří tuto pomoc poskytují, však již nemůže v této činnosti pokračovat, neboť často spadají do nejohroženější skupiny, pokud se dostanou do kontaktu s koronavirem. Komise dnes proto navrhuje členským státům flexibilitu, pokud jde o zavedení nových metod, jako je např. používání elektronických poukázek, a nákup ochranných prostředků pro osoby poskytující podporu.

2.3 Podpora našich zemědělců a rybářů

Evropské odvětví zemědělství a rybolovu jsou srdcem a sociálním centrem mnoha společenství v celé Unii. Hrají zásadní úlohu tím, že nám poskytují potraviny, které jíme, přičemž vycházejí ze staleté tradice a know-how.

Rybáři a chovatelé ryb jsou současnou krizí těžce postiženi, což má dopad na naše potravinové řetězce a místní ekonomiky, které jsou na tomto odvětví závislé.

Komise dnes předkládá právní návrhy na zavedení **mimořádných opatření v oblasti flexibility v rámci Evropského námořního a rybářského fondu**. Členské státy by tak měly možnost poskytovat rybářům podporu při dočasném zastavení rybolovné činnosti a poskytnout podporu chovatelům v oblasti akvakultury na dočasné pozastavení nebo snížení produkce a organizacím producentů na dočasné uskladnění produktů rybolovu a akvakultury.

Stejně tak musí být během této krize podporováni zemědělci, aby byly zachovány zdroje obživy a zásobování potravinami zůstalo nedotčeno.

V této souvislosti Komise brzy navrhne řadu konkrétních opatření s cílem zajistit, aby zemědělci a další příjemci mohli získat podporu v rámci společné zemědělské politiky, kterou potřebují. Mezi tato opatření bude patřit například **poskytnutí zemědělcům více času k předkládání jejich žádostí o podporu** a poskytnutí více času administrativním orgánům, aby je mohly zpracovat. S cílem pomoci **zvýšit peněžní tok zemědělců** navrhne Komise zvýšení záloh na přímé platby a platby na rozvoj venkova. Bude se rovněž zabývat poskytnutím další **flexibility v rámci kontrol na místě** s cílem minimalizovat potřebu fyzického kontaktu a snížit administrativní zátěž.

3. Ochrana našich ekonomik a obyvatel: Okamžité zpřístupnění každého eura z fondů politiky soudržnosti

Komise dnes plní svůj slib, že každé euro, které lze použít, bude rychle využito. V tomto duchu budou moci být na řešení krize v oblasti veřejného zdraví využity všechny nepřidělené prostředky ze tří fondů politiky soudržnosti – z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti.

Aby toho bylo možné dosáhnout, Komise navrhuje **maximální flexibilitu** při převodu mezi jednotlivými fondy a mezi kategoriemi regionů. Aby se zajistilo, že budou použity všechny dostupné finanční prostředky, bude v rámci fondů politiky soudržnosti výjimečně **upouštěno od požadavku na**

vnitrostátní spolufinancování. Jedná se o nebývalý krok, který odráží potřebu, aby členské státy v tomto okamžiku využily všech dostupných prostředků na podporu svých občanů.

Kromě toho Komise navrhuje, aby **výdaje podle jednotlivých cílů politik nebyly nijak omezeny**, tj. aby se upustilo od požadavků na tematické zaměření. To zajistí, aby finanční prostředky mohly být přesměrovány tam, kde jsou nejvíce zapotřebí.

V zájmu zajištění právní jistoty a **snížení administrativní zátěže** se navrhuje řada dalších zjednodušení. Například dohody o partnerství nemusí být měněny, lhůty pro výroční zprávy mohou být odloženy a při uzavření programů je povolena omezená finanční flexibilita. To se bude vztahovat na všechny fondy politiky soudržnosti.

Členské státy budou díky těmto návrhům moci vynakládat veškeré dostupné finanční prostředky na podporu odvětví zdravotní péče ve všech regionech Evropy a rovněž podporovat režimy zkrácené pracovní doby a poskytovat malým a středním podnikům podporu likvidity.

4. Ochrana životů: Převedení veškerého dostupného rozpočtu do nouzového nástroje na podporu zdravotnictví

Evropská unie ve své historii dosud nečelila zdravotní krizi tohoto rozsahu nebo krizi rozšiřující se takovou rychlostí. V reakci na tuto situaci je první prioritou zachraňovat životy a naplňovat potřeby našich systémů zdravotní péče a pracovníků ve zdravotnictví, kteří v tomto okamžiku v celé EU činí každý den zázraky.

Komise usilovně pracuje na zajištění dodávek ochranných prostředků a dýchacích přístrojů. I přes velké úsilí odvětví v oblasti výroby se členské státy stále potýkají s vážným nedostatkem v některých oblastech. Chybí jim také dostatek zdravotnických zařízení a pomohlo by jim, kdyby mohly přemístit pacienty do oblastí s větším množstvím zdrojů a umístit zdravotnický personál do nejvíce zasažených oblastí. Bude rovněž nutné podpořit hromadné testování za účelem lékařského výzkumu, zavádění nových způsobů léčby a za účelem výroby, nákupu a distribuce vakcín v celé EU.

EU dnes navrhuje **využít veškeré dostupné prostředky z letošního rozpočtu EU na pomoc při řešení potřeb evropských systémů zdravotní péče.**

Téměř všechny tyto prostředky, tj. 2,7 miliardy EUR, budou vyčleněny na nástroj pro mimořádnou podporu a zbývajících 300 milionů EUR bude přiděleno do systému RescEU na podporu společných zásob vybavení.

Návrh umožní **flexibilní, rychlou a přímou podporu ve dvou obecných prioritách.** První je pomoc při zvládnutí krize v oblasti veřejného zdraví a zajištění nezbytného vybavení a dodávek, od ventilátorů až po osobní ochranné prostředky. To by mohlo rovněž poskytnout lékařskou pomoc nejzranitelnějším osobám, včetně osob v uprchlických táborech. Druhou oblastí zájmu by bylo umožnit zvýšit úsilí v oblasti testování a léčby. Za účelem úspory nezbytného času a finančních prostředků by návrh Komisi rovněž umožnil uskutečňovat nákupy přímo jménem členských států.

Tato iniciativa je **společným evropským úsilím o záchranu životů a vzájemnou podporu.** V tomto duchu solidarity by měla být otevřená všem, kdo chtějí přispět k navýšení fondu. Mohou to být členské státy, soukromý sektor, nevládní organizace, občanská společnost, občané a jiné zúčastněné strany, které chtějí přispět.

5. Další kroky: Znovu se postavit na nohy a zůstat společně silnými

Dnešní balíček návrhů je v první řadě zaměřený na podporu obyvatel. Má zajistit, aby pracovníci, kteří jsou v první linii, měli vybavení, které potřebují, a pomoci dobrovolníkům, kteří pomáhají nejzranitelnějším osobám. Jeho cílem je usnadnit život pracovníkům, kteří mají strach o svoji práci, zaměstnavatelům, kteří mají obavy o své zaměstnance, malým podnikům, které se bojí o svoji budoucnost, nebo osobám samostatně výdělečně činným, které se obávají o své příjmy.

Nyní musíme návrhy urychleně přeměnit na právní předpisy a přejít od právních předpisů k jejich provedení v rekordním čase. Komise bude v nadcházejících týdnech úzce spolupracovat se spolunormotvůrci s cílem zajistit, aby tyto návrhy mohly vést ke změnám tam, kde jsou nejvíce zapotřebí.

Komise je již nyní připravena podpořit členské státy tak, aby finanční prostředky směřovaly co nejdříve k těm, kteří je potřebují. Komise zřídila pracovní skupinu investiční iniciativy pro reakci na koronavirus (CRII), která bude působit jako jednotné kontaktní místo pro praktické a právní otázky. Členskými státy jsou k dispozici týmy pro jednotlivé země, aby jim poskytly cílené poradenství o tom, jak přeměnovat nevyužité prostředky ze strukturálních fondů.

Tento balíček představuje splátku v rámci trvalého obrovského úsilí o ochranu životů a zdrojů obživy. Pomůže nám využít všechny dostupné prostředky z tohoto ročního rozpočtu EU. Současný sedmiletý rozpočet EU však letos končí a nový rozpočet nebyl ještě schválen. Děje se to v době, kdy EU potřebuje vypracovat plán obnovy, aby se její hospodářství mohlo dát do pohybu a aby občané mohli pracovat hned, jakmile to bude bezpečné. Tento plán nám rovněž pomůže zvýšit naši odolnost vůči výzvám, kterým nyní čelíme.

Tohoto cíle může být dosaženo rychle pouze prostřednictvím **silného a pružného dlouhodobého rozpočtu EU**. Nyní je čas zajistit takový rozpočet EU, který Evropě umožní postavit se znovu na nohy a zajistí, abychom společně zůstali silnými. Veškeré diskuse o příštím rozpočtu budou nyní muset být chápány v tomto kontextu a musí být zaměřeny na obnovu Evropy.

Tyto návrhy ukazují skutečnou hodnotu členství v Unii, kde ti, kteří si mohou dovolit o něco větší podporu, pomáhají těm, kteří potřebují více podpořit. Jakmile Evropa tuto krizi překoná a bude opět na cestě k oživení, bude potřebovat tento duch ještě více solidarity, jakož i rozsáhlé a okamžité investice k rozhybání ekonomiky a návratu lidí do práce. EU bude zároveň i nadále prokazovat odpovědnost, solidaritu a vedoucí postavení v celosvětovém měřítku.

Stručný popis balíčku

- ✓ Komise navrhuje vytvořit **SURE**, nový nástroj solidarity EU, který pomůže pracovníkům udržet si příjem a podnikům zůstat nad vodou a udržet si zaměstnance. Nástroj SURE poskytne finanční pomoc ve výši až 100 miliard EUR v podobě půjček EU a bude představovat **celoevropský systém ke zmírnění rizik nezaměstnanosti**.
- ✓ Komise navrhuje přizpůsobit **Fond evropské pomoci nejchudším osobám**, aby bylo zajištěno, že dodávky potravin budou dále směřovat tam, kde jsou potřebné, a zároveň zajistí bezpečí osob, které dodávky uskutečňují a přijímají.
- ✓ Komise navrhuje konkrétní opatření na podporu **evropských rybářů a zemědělců**, kteří hrají zásadní úlohu při udržování našich dodávek potravin a při udržování našich místních společenství.
- ✓ Komise navrhuje umožnit, aby **každé euro z evropských strukturálních a investičních fondů** bylo použito na řešení situace koronaviru. Jednoduše řečeno, jde o maximální flexibilitu: žádná omezení převodů mezi jednotlivými fondy nebo mezi regiony, žádná omezení výdajů podle cílů politik, žádné požadavky na spolufinancování.
- ✓ Komise navrhuje přesměřovat **každé dostupné euro z letošního rozpočtu EU na pomoc při záchraně lidských životů** prostřednictvím nového nástroje solidarity EU. Tím se zajistí, že na podporu členských států při zvládnutí krize v oblasti veřejného zdraví budou vyčleněny 3 miliardy EUR.